Euroopa suurim malefestival

Praeguseks hetkeks on globaalne malekalender kujunenud selliseks, et veebruarit võib julgesti nimetada Malekuuks. Üheaegselt olid maailma erinevates paikades toimumas kolm sellist mastaapset turniiri nagu Morelia/Linarese superturniir, Aeroflot Open Moskvas ning Prantsusmaal toimuv Cappelle la Grande Open. Neist esimene on kinnine kutsetega turniir kaheksale, kus kehtib range „dokumentide kontroll" – ette peab olema näidata tugevalt üle 2700 punktine reiting. Olgu nimetatud, et sellel aastal on osalejate seas maailmameister Viswanathan Anand ning Magnus Carlsen. Viimaste turniiride tulemuste põhjal ei peaks keegi enam kahtlema, et Norra poiss on tugeva psüühikaga ning temale pandud tohutu ootuste koorem ei paista teda ahistavat.
Openid Moskvas ja Cappelle la Grande´is on nimest tulenevalt lahtised turniirid, kus võimalus osaleda erineva reitingutasemega mängijatel. Mõni aasta tagasi paiknesid need kaks turniiri kalendris selliselt, et Cappelle järgnes paaripäevase vahega Moskvale ning võimalik oli sujuvalt lennata ühelt turniirilt teisele. Isiklikult on mul head mälestused aastast 2004, mil ma saavutasin Cappelle´is 2. koha. Sellele eelnenud kõrgetasemelised heitlused Moskvas kulusid treeningotstarbel marjaks ära.
Sellel aastal sellist luksust lubada ei saanud ja tuli teha valik, sest nimetatud turniirid toimusid samaaegselt. Ei taha hästi uskuda, et turniiride korraldajad üksteisega kakelda ja üksteiselt osalejaid üle lüüa tahavad. Pigem oli siiski tegemist nii-öelda asjaolude kokkulangemisega. Ja ega venelased prantslastega taplemisest väga huvitatud ei olekski, on ju Aeroflot Openi üks põhipartnereid Air France.
Igal juhul sel aastal Moskvas eestlasi osalemas ei olnud, Cappelle´i sõitsid seevastu kaks Eesti reitinguliidrit, suurmeistrid Kaido Külaots ja Meelis Kanep. Mina sõitsin Pantsusmaale juba nädalapäevad varem. Mängisin ühe partii oma võistkonna eest Prantsusmaa teises divisjonis. Pärast seda sõitsin mõneks päevaks Edela-Prantsusmaale Arcachoni. Programmi kuulus ka malesimultaan lähedalasuva veinipealinna Bordeaux´ maleklubis.
Päev enne Cappelle´i turniiri algust viis ülikiire TGV rong mind otse Pariisi Roissy lennujaama. Seal oli maletajatel vastas eribuss, mis erinevatest ilmakaartest saabunud mõttesportlased peale korjas ja nad siis kolme sõidutunni kaugusel asuvasse Cappelle la Grande´i toimetas. Kiidusõnad korraldajatele, malebussid olid traditsiooniliselt vastas nii Pariisi saabujatel kui ka neil, kes valisid läbi Brüsseli reisimise. Viimane paikneb geograafiliselt ja logistiliselt tegelikult mängupaigale lähemalgi.
Esimene asi, mis saabudes toimetada tuli, oli kätte saada turniiri pass. See andis kutsutud mängijatele õiguse kolm korda päevas tasuta toitlustamisele ning samuti tasuta transpordile Cappelle la Grande´i ja kõrvalasuva Dunkirki (pr. k. Dunkerque) vahel. Dunkirki erinevates hotellides peatus enamus turniiril mängivatest maletajatest. Linn ise on Prantsusmaa põhjapoolseim punkt ning tähtsuselt kolmas sadamalinn. Võib aimata, et tulenevalt geopoliitilisest positsioonist ei jäänud linn puutumata Teise Maailmasõja halastamatutest lahingutest. Ja tõepoolest, 1940. aastal leidis siin aset sündmus, mida W. Churchill nimetas Dunkirki imeks. Läbi sadama evakueeriti enam kui 300 tuhat sakslaste piiramisrõngasse jäänud liitlasvägede sõdurit.
Ka tänapäeval toimuvad siinkandis armutud lahingud, kuid õnneks jäädakse siiski vaid 64 malelaua ruudu raamesse.

Created by Neevia docuPrinter trial version

Niisiis, käesoleval aastal toimus Cappelle la Grande´i turniiri esimese suurema juubeli peaproov – turniir toimus 24. aastat. Starti asus 612 maletajat! Seega, tavapäraselt oli tegu tõelise mammutturniiriga, kus osalejaskond väga kirju. Osalevate suurmeistrite arv oli samuti väga suur – 106. Eraldi eesmärgiks olid korraldajad sel aastal seadnud võimalikult paljude riikide esindatuse. Lõpuks kogunes starti 63 erineva maleföderatsiooni esindajat. Esimese hooga ei torganud pähe ühtegi puuduvat Euroopa riiki. Võib-olla ehk ainult Kosovo. Nemad saavutasid iseseisvuse just turniiri toimumise ajal.
Madalama kvalifikatsiooniga mängijatele on Cappelle la Grande´i turniir suurepärane võimalus mängida kõrvuti malelegendidega. Näiteks Andrei Sokolovil ei jäänud omal ajal palju puudu, et pääseda üks-ühele mängima maailmameistri tiitlile Garri Kasparovi vastu. Tema tee sulges toona ei keegi muu kui Anatoli Karpov ja malemaailm sai olla tunnistajaks kahe K järjekordsele heitlusele kõrgeima tiitli pärast. Või Boriss Gulko, kes pärast NSV Liidu tšempionaadi võitmist aastal 1977 soovis suurest riigist lahkuda ja mujale elama asuda. Me teame, et nii elementaarselt need asjad ei käinud ja temast sai paaria, kellele seejärel tekitati „kõrgemate instantside" poolt kõikvõimalikke probleeme, kaugeltki mitte ainult malessepuutuvaid. Lõpuks, aastal 1986 õnnestus tal koos abikaasaga USAsse emigreeruda. Gulko on üks väheseid suurmeistreid, kellel on positiivne skoor Garri Kasparoviga. Käesoleval turniiril mängis Gulko taas Kasparoviga... Ei, Garri Kasparov pole siiski come-backi teinud. Tegemist oli Valgevene esindaja Sergei Kasparoviga. Temal nii halvasti ei läinud ja partii lõppes viigiga.
Muuseas, 5. voorus toimus liidergrupis oluline kohtumine Kanep-Gulko. Meelis oli häälestatud sõjakalt ning lükkas avangufaasis laekunud Gulko viigiettepaneku tagasi. Korüfee sellest „nurjatusest" ei heitunud ning kaitses täpselt. Pisut hiljem pakkus viiki juba Kanep ja seekord leidsid vastased teineteisemõistmise.
Meelis Kanep võib usutavasti oma üldtulemuse üle tunda headmeelt. Lõpuks kogutud 6,5 punkti 9st partiist andsid talle 18. koha. Kriitiline hetk tema jaoks oli kindlasti 7. vooru kaotus valgete malenditega Venemaa tulevikulootuse Nikita Vitjugovi vastu. Asi ei olnud mitte üksnes kaotatud partiis, vaid ka jukerdama hakanud tervises. Kerkis palavik ja see muidugi kaugeltki ei soodusta hoogsat mõttelendu malelaua taga. Nüüd tõusis tulu minul igaks juhuks kaasas olnud ravimitest. Need tegid, mida vaja. Palavik järgmiseks päevaks taandus ja Meelis näitas taas, milleks ta võimeline on, alistades justkui möödaminnes kaks viimast vastast ning tõustes seeläbi soliidsele lõpp-positsioonile. Naljatades võib spekuleerida, et mis tõhusad dopingained seal süütutes tablettides ikkagi peidus olid? Nali naljaks, aga tegelikkus on muidugi selline, et farmakoloogilisel teel malelise sooritusvõime tõstmist pole keegi seniajani veenvalt tõestada suutnud. Male ja doping on iseenesest muidugi hoopis teise artikli teema.
Turniiri esikohta jäid 7 punktiga jagama kaheksa meest. Neist parimad lisanäitajad olid Aserbaidžaani suurmeistril Vugar Gashimovil. Kõigis kolmes Kaukaasias asuvas endises NSV Liidu vabariigis naudib male suurt populaarsust ning riiklikku toetust. Sealsete noorte malehuvi on suur ja üsna raske on meeles pidada kõikide uute esilekerkivate talentide nimesid.
Meelis Kanepi tulemuse kõrval jäi minu tulemus kahvatuks. Kogutud 5,5 punkti andsid 612 osaleja seas 79. koha jagamise. Loomulikult olen ise sellisest tulemusest pettunud, ootused olin seadnud hoopis teistele kõrgustele. Aga kindel on see, et juba järgmisel

Created by Neevia docuPrinter trial version

aastal on võimalik sootuks teistsugust tulemust näidata. Cappelle la Grande´i juubeliturniiri kuupäevad on 28.02.-7.03.2009.

Kaido Külaots,
rahvusvaheline suurmeister

Created by Neevia docuPrinter trial version